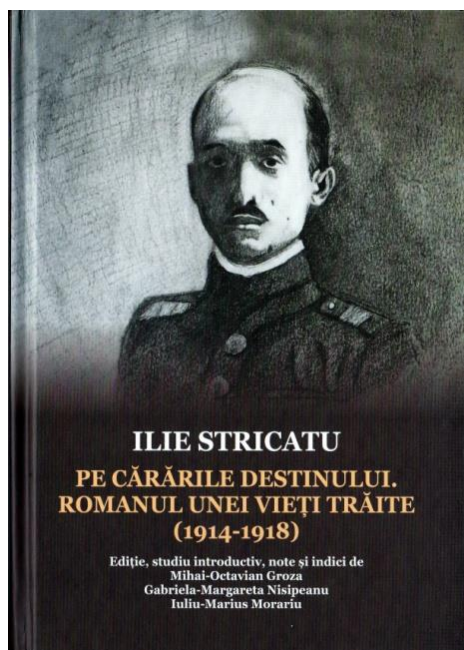

Ilie Stricatu, *Pe cărările destinului. Romanul unei vieți trăite (1914-1918)*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut/Mega, 2017. Ediție, studiu introductiv, note și indici de Mihai-Octavian Groza, Gabriela-Margareta Nisipeanu, Iuliu-Marius Morariu

Maria Alexandra PANTEA,
Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” Arad

În contextul comemorării Primului Război Mondial și al centenarului Marii Unirii se impune prelucrarea și valorificarea unor texte memorialistice care aduc în centrul atenției drama Marelui Război. Pentru realizarea acestui deziderat mai mulți cercetători au adunat din biblioteci și arhive texte edite și inedite pentru a reface atmosfera existentă în societatea românească în ani războiului, pentru ca noi, cititorii preocupați de cunoașterea trecutului, să înțelegem mai bine drama Marelui Război și momentul Marii Unirii.

Printre acești tineri cu inițiativă găsim și pe Mihai-Octavian Groza, Gabriela-Margareta Nisipeanu sau Iuliu-Marius Morariu, tineri absolvenți ai Universității Babeș-Bolyai specializați prin studii universitare și postuniversitare în cercetarea trecutului. Sunt cei care în urmă cu câteva luni au reeditat lucrarea publicată de Ilie Stricatu, *Pe cărările destinului. Romanul unei vieți trăite (1914-1918)*, care inițial a văzut lumina tiparului la Sibiu, în 1940. Cei trei tineri

cercetători au reușit a reedita lucrarea lui Ilie Stricatu într-o ediție critică, realizând un important studiu despre viața și activitatea sa, dar și un aparat critic. În studiul realizat cei trei editori s-au bazat pe o serie de mărturii adunate de la cei care l-au cunoscut pe eroul cărții. Prin valorificarea acestor informații a apărut o lucrare bine documentată, care se înscrie în seria lucrărilor memorialistice, fiind bazată atât pe cele scrise de Ilie Stricatu, cât și pe cele spuse de contemporanii săi.

Important este faptul că, prin reeditarea lucrării *Pe cărările destinului. Romanul unei vieți trăite (1914-1918)*, cei trei tineri ne aduc în centrul atenției figura lui Ilie Stricatu, un important personaj al Sebeșului, al cărui destin a cunoscut urcușurile și greutatea vieții. Născut în Sebeș în 1896 într-o familie de țărani, a ajuns pe frontul galițian la numai 17 ani. În vara anului 1916 era cu unitatea din care făcea parte la Sibiu, unde a auzit că în curând România va intra în război, fapt ce l-a determinat să dezerteze din armata imperială, împreună cu camaradul său de arme Petru Moga, pentru a trece munții. Lucru pe care l-a descris amănunțit în lucrare. Ajuns în „țara-mamă”, a fost încorporat ca voluntar în armata română și s-a găsit printre soldații care au pătruns pe Valea Cernei în Banat, cu dorința vie a eliberării românilor din aceste teritorii. A trăit bucuria trecerii munților, dar și marile eșecuri ale armatei române. A ajuns prizonier și a trăit în condiții mizere în lagăre, unde a stat până în primăvara anului 1918, când România a încheiat pacea de la București, iar prizonierii au fost eliberați. În acest context, Ilie Stricatu a ajuns la Târgu-Frumos. Ca urmare a unirii Basarabiei cu România, armata română a intrat în Basarabia, iar printre cei mobilizați era și Ilie Stricatu. Acesta a stat în Basarabia până la 1 Decembrie 1918, când a primit concediu și s-a reîntors la Sebeș. În 1919 a ajuns din nou în Basarabia, acum în orașul Bălți, apoi a fost chemat la București, pentru a fi decorat cu medalia militară „Regele Ferdinand”. În anii care au urmat viața

acestui erou s-a legat de locurile natale, fiind implicat în activitatea politică și ajungând primar al Sebeșului. În momentul declanșării celui de al Doilea Război Mondial avea 46 de ani și s-a înrolat din nou în armata română. A scăpat cu viață și din acest război, dar a avut mult de suferit după instaurarea regimului comunist, când toate bunurile i-au fost naționalizate, și doar intervenția avocatului Ioan Onțiu, cumnatul primului-ministru Petru Groza, a făcut ca Ilie Stricatu să nu ajungă în închisorile comuniste. A murit în 1971, în condiții mizere.

Prin activitatea sa Ilie Stricatu poate fi așezat între eroii secolului trecut. Acei oameni demni care au pus mai presus de orice interesul național, dar au avut de suferit pentru demnitatea de care au dat dovadă. Recomand călduros cartea acum, la un secol după Marea Unire, moment în care societatea trece printr-o criză morală, când nu mai avem oameni ca Ilie Stricatu. Lucrarea ne poate ajuta să înțelegem mai bine trecutul, dar și prezentul și schimbările radicale prin care a trecut societatea românească în ultimul secol.